

Grup de treball “Fons de crèdit”

Elements clau per crear un Fons de crèdit de l'ESS
al municipi

- Objectiu del document
- Elements clau per crear un Fons de crèdit de l'ESS:
 - Què és un Fons de crèdit municipal?
 - Per què és necessari i quins beneficis pot aportar?
 - Quin marc jurídic l'empara?
 - Quines experiències existeixen a Catalunya?
 - Quines passes seguir per crear-lo?
- El suport de la XMESS en la creació d'un Fons de crèdit

Objectiu del document

Aclarir conceptes i facilitar la creació d'un Fons de crèdit municipal

- 1** Tal i com es reflecteix al **Pla de Treball 2020 de la XMESS**, durant aquest any es fomenta **l'elaboració de materials i la creació de Grups de treball que responguin a les necessitats dels municipis membres**, amb l'objectiu de promoure, reforçar i consolidar aquest model socioeconòmic alternatiu i transformador al territori.
- 2** Partint de les reflexions i voluntats expressades pels municipis membres durant **l'Assemblea de juliol de 2020** de la XMESS, el 17 de juliol es va constituir el **Grup de treball "Fons de crèdit"**, a partir del qual s'impulsa **l'elaboració del present document**.
- 3** El **present document** pretén aclarir conceptes i facilitar la creació d'un Fons de crèdit de l'ESS per part dels municipis membres, tot reflectint **els elements clau per a l'impuls d'una iniciativa d'aquestes característiques**.
- 4** Així, en aquest document s'explica de forma **sintètica i entenedora** què és un Fons de crèdit, per què és necessari i quins beneficis pot aportar, quin marc jurídic l'empara, quines experiències existeixen a Catalunya i quines passes se solen seguir per a crear-lo. Addicionalment, **es complementa amb el document "XMESS – Annex dels Elements clau per crear un Fons de crèdit de l'ESS al municipi"**, el qual mostra **l'estructura d'un conveni de col·laboració** que permetria la creació d'un Fons i que es basa en els **convenis utilitzats pels Ajuntaments que ja han implementat iniciatives similars**.
- 5** Finalment, cal tenir en compte que **un Fons de crèdit és només una de les diverses iniciatives que es podrien utilitzar per facilitar l'accés al finançament per part de les organitzacions de l'ESS del territori** i que existeixen altres possibilitats sobre les quals també es reflexiona al Grup de treball existent.
- 6** Si algun municipi té interès en **ampliar o concretar la informació del present document**, pot fer-ho escrivint un correu a presidencial@xmess.cat posant en còpia a blaicollado@tandemsocial.coop

- Objectiu del document
- Elements clau per crear un Fons de crèdit de l'ESS:
 - Què és un Fons de crèdit municipal?
 - Per què és necessari i quins beneficis pot aportar?
 - Quin marc jurídic l'empara?
 - Quines experiències existeixen a Catalunya?
 - Quines passes seguir per crear-lo?
- El suport de la XMESS en la creació d'un Fons de crèdit

Què és un Fons de crèdit municipal?

És una eina per facilitar l'accés al finançament de l'ESS amb impacte al municipi

Un Fons de crèdit té l'objectiu de fomentar la creació i consolidació d'organitzacions de l'ESS mitjançant l'accés a finançament, tot promovent el finançament ètic i cooperatiu i la col·laboració entre l'Administració Pública i l'àmbit de l'ESS.

És impulsat per l'Administració en col·laboració amb entitats de finançament ètic i cooperatiu

La fórmula més habitual és un Fons impulsat entre un Ajuntament i 1 o 2 entitats de finançament ètic i cooperatiu (Coop57, Fundació Seira, Fiare Banca Ètica i/o Fundació Finances Ètiques, Activisme i Economia Crítica), les quals aporten l'import necessari per crear el Fons de forma equitativa.

Es dirigeix a organitzacions de l'ESS i el públic es pot adaptar a les necessitats del municipi

De forma general, el Fons se sol dirigir a tot tipus d'organitzacions de l'ESS, tant en fase de creació com de consolidació o creixement, però es pot orientar per afavorir formes jurídiques, fases o sectors d'activitat estratègics per al municipi. En termes de forma jurídica, se sol limitar a aquelles contemplades per la normativa que aplica a l'Economia Social a Catalunya però es pot ampliar, per exemple, a persones autònomes o altres formes que compleixin certs requisits.

L'instrument financer que concedeix és el crèdit, ja sigui per inversió o per liquiditat

Als projectes aprovats pel Fons se'ls concedeix un crèdit, l'import i les condicions del qual depenen de cada cas i el qual pot servir per cobrir necessitats d'inversió com de liquiditat (pòlisses, refinançament, avançament de subvencions, etc.). En altres models de Fons es podrien utilitzar instruments com préstecs participatius o inversió (entrant com a sòcies col·laboradores).

Les actuacions del Fons tenen les mateixes garanties que qualsevol instrument similar

El rigor i qualitat dels processos de valoració i seguiment, del compliment dels terminis i de l'avaluació de riscos són els mateixos que utilitzen les entitats de finançament ètic i cooperatiu col·laboradores, podent-se adaptar al municipi en qüestió.

Per a l'Ajuntament, implica signar un conveni de col·laboració i atorgar una subvenció directa

L'Ajuntament signa un conveni de col·laboració amb les entitats de finançament ètic i cooperatiu, el qual té una durada determinada (podent-se ampliar en el futur), i realitza l'aportació econòmica al Fons mitjançant una subvenció directa a una d'aquestes entitats, pel què les implicacions per a l'Ajuntament són les de qualsevol conveni i subvenció i en cap cas adquireix un risc addicional, avala ni concedeix directament un préstec a cap persona ni organització.

Per què és necessari i quins beneficis pot aportar?

L'accés al finançament és una de les principals necessitats de l'ESS

A més de les dificultats que experimenta qualsevol empresa, les organitzacions de l'ESS (tant les de nova creació com les consolidades) solen tenir especials dificultats d'accés a finançament degut a la baixa capitalització, la manca d'avalis i garanties personals i a l'establiment de criteris exclusivament econòmics per part de la majoria d'entitats financeres.

El Fons permet que les entitats de finançament ètic i cooperatiu puguin assumir més risc i s'adaptin a les necessitats de cada territori

Tot i que actualment ja existeixen línies de finançament específiques per a les organitzacions de l'ESS, la creació d'un Fons permet que les entitats de finançament ètic cooperatiu puguin assumir un major risc (ja que tenen un ingrés garantit gràcies a la subvenció directa), arribant així a projectes de mides més petites i d'activitats i trajectòries més diverses. Alhora, el Fons s'adapta totalment a les necessitats del municipi, ja que es poden afegir especificitats en els requisits i criteris d'avaluació (tant els ètics i socials com els econòmics i financers) que responguin a aquestes necessitats, sempre complint els criteris de les entitats de finançament ètic i cooperatiu col·laboradores.

És una mesura cost-eficient, que multiplica l'impacte i el manté en el temps

- D'una banda, l'aportació de l'Ajuntament al Fons està destinat a cobrir la despesa general de l'activitat i a cobrir possibles impagaments. Així, el volum de diners que es canalitza cap a les organitzacions de l'ESS mitjançant la línia de finançament és molt més elevada que l'aportació del propi Ajuntament (en la majoria de casos, per cada 1€ aportat per l'Ajuntament se'n canalitzen més de 5€ al territori).
- D'altra banda, l'aportació de l'Ajuntament es pot utilitzar de forma continuada fins exhaurir l'import concedit. En aquest sentit, el baix grau d'impagament que demostren tenir les organitzacions de l'ESS de Catalunya i el fet que el Fons concedeixi un instrument financer (i no subvencions a fons perdut), promou la generació d'impacte en el mig i llarg termini.

És una política pública alineada amb la reactivació econòmica en el context COVID-19

El context COVID-19 està tenint un greu impacte econòmic en la gran majoria d'organitzacions de l'ESS, les quals estan experimentant disminucions d'ingressos i tensions de tresoreria i estan aturant inversions que tenien previstes. Degut a la naturalesa social, comunitària i democràtica de les organitzacions de l'ESS, el Fons pot ser de gran utilitat no només per a garantir la supervivència de les pròpies organitzacions sinó per millorar la qualitat de vida de tota la població del municipi. En aquest sentit, l'impuls de Plans de contingència i altres mesures de reactivació social i econòmica per part de molts Ajuntaments en el context COVID-19 presenta una oportunitat per desenvolupar iniciatives com un Fons de crèdit de l'ESS.

Quin marc jurídic l'empara?

Un conveni de col·laboració amb subvenció directa, una fórmula habitual per als Ajuntaments

La fórmula més habitual entre els Fons de crèdit municipals que existeixen a Catalunya és la d'un conveni de col·laboració que incorpora una subvenció directa, una fórmula emparada a nivell jurídic i d'ús habitual entre els Ajuntaments.

L'activitat és susceptible de formar part d'un conveni i es regula segons la normativa existent

- D'una banda, els Fons que existeixen a l'actualitat no són considerats com una contractació de serveis (i, per tant, no els hi és d'aplicació la regulació de la Llei 9/2017, de 8 de novembre de contractes del sector públic, LCSP, en virtut de l'exclusió prevista al seu article 6.2) ja que no implica la prestació de serveis a l'Ajuntament, sinó que dona resposta a una necessitat d'interès públic. Un Ajuntament pot promoure tota classe d'activitats que afectin l'interès general dels ciutadans així com portar a terme activitats complementàries a les d'altres Administracions Públiques.
- D'altra banda, se supera la limitació de la concurrència ja que es demostra que no existeixen altres entitats al territori que puguin realitzar l'activitat de forma similar i que, per tant, només hi poden formar part les entitats de finançament ètic i cooperatiu amb els coneixements i l'experiència suficients
- Així, el conveni de col·laboració s'adscriu a la normativa sobre convenis de cooperació establerta en el títol 7 del Reglament d'obres, activitats i serveis dels ens locals (ROAS). El conveni es regeix per les seves clàusules, per l'aplicació del principi d'autonomia de la voluntat i llibertat de pactes, per la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic de les Administracions Públiques, la Llei 7/85, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, i també, per resoldre els dubtes i les llacunes que es puguin plantejar, pels principis de la legislació de contractes del sector públic.
- En relació amb la subvenció directa, l'Ajuntament té les potestats de control previstes en la normativa general reguladora de les subvencions i la subvenció resta subjecta al compliment de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, el RD 887/2006, de 21 de juliol, pel que s'aprova el Reglament de la Llei general de subvencions i les Bases reguladores per a la concessió de subvencions de cada Ajuntament.

Per a l'Ajuntament, implica signar un conveni de col·laboració i atorgar una subvenció directa

Tenint en compte que el paper de l'Ajuntament en el Fons en cap cas és com a avalador o com a impulsor directe d'una nova línia de finançament, sinó com a impulsor d'una política pública de foment de l'ESS mitjançant el suport i el finançament a entitats les de finançament ètic i cooperatiu referents al territori, l'establiment del conveni no hauria de generar complexitats tècniques ni jurídiques addicionals a les d'altres convenis i subvencions. Tot i això, tenint en compte el component innovador del Fons i preveient possibles complexitats que puguin sorgir, es recomana comptar amb el consell i assessorament de totes les àrees de l'Ajuntament i també d'altres Ajuntaments que ja han impulsat un Fons d'aquestes característiques.

Quines experiències existeixen a Catalunya?

Experiències en funcionament

A l'actualitat, 2 municipis han creat uns Fons de crèdit d'aquestes característiques

Ajuntament de Barcelona

- Any de creació: 2016
- Entitats col·laboradores: Coop57
- Aportació econòmica màxima de l'Ajuntament durant el conveni: 190.000€
- Capacitat de la línia de finançament: 1 milió d'€
- **Impacte:** durant el primer any es van concedir 11 préstecs per valor total de 687.500€, els quals van generar 75 llocs de treball i cap d'ells va generar morositat
- **Modificacions per COVID-19:** s'ha ampliat tant la capacitat del Fons (arribant a 3,45 milions d'€) com els supòsits per accedir-hi (assumint un major risc i enfocant-se a necessitats de liquiditat)

- Any de creació: 2017
- Entitats col·laboradores: Fiare Banca Ètica i Fundació Finances Ètiques, Activisme i Economia Crítica
- Aportació econòmica màxima de l'Ajuntament durant el conveni: 190.000€
- Capacitat de la línia de finançament: 1 milió d'€
- **Modificacions per COVID-19:** s'ha ampliat tant la capacitat del Fons (arribant a 3 milions d'€) com els supòsits per accedir-hi (assumint un major risc i enfocant-se a necessitats de liquiditat)

Més informació: <https://ajuntament.barcelona.cat/economia-social-solidaria/ca/servei/finances>

Ajuntament de Mataró

- Any de creació: 2018
- Entitats col·laboradores: Coop57 i Fundació Seira
- Aportació econòmica màxima de l'Ajuntament durant el conveni: 20.000€
- Capacitat de la línia de finançament: 150.000€
- Més informació: www.mataro.cat/ca/actualitat/noticies/2018/ajuntament-fundacio-seira-i-coop57-creen-un-fons

Altres municipis que s'estan plantejant la creació d'un Fons similar

Adicionalment, Ajuntaments com el d'Arenys de munt, el del Prat de Llobregat o el de Sabadell s'estan plantejant impulsar iniciatives similars

Quines passes seguir per crear-lo?

Identificar si existeix aquesta necessitat al territori

La primera passa és conèixer i analitzar quines són les necessitats de les organitzacions de l'ESS del municipi per tal d'identificar si el Fons de crèdit municipal aborda una necessitat real i prioritària. Alhora, cal tenir en compte variables com la possible massa crítica, l'existència i impacte d'iniciatives i polítiques que abordin la mateixa necessitat (tant les que estan en funcionament com les implementades anteriorment) i les dinàmiques pròpies de l'ecosistema de l'ESS al territori per valorar si el Fons és la millor solució a aquestes necessitats.

Recollir la voluntat política i la capacitat tècnica de l'Ajuntament

Un cop s'ha validat la necessitat i el potencial d'impacte del possible Fons, és recomanable compartir aquests resultats amb les diverses àrees de l'Ajuntament per tal de valorar la voluntat política i la capacitat tècnica per implementar una iniciativa d'aquestes característiques, així com per recollir idees i millorar la proposta mitjançant la intel·ligència col·lectiva.

Establir la col·laboració i co-dissenyar el Fons

A continuació, cal dissenyar el Fons conjuntament amb les entitats de finançament ètic i cooperatiu col·laboradores, les àrees de l'Ajuntament interessades i altres agents de l'ecosistema que es considerin d'interès. A més de definir els imports, els terminis, els criteris de valoració o el model de seguiment i avaluació d'impacte, es considera especialment rellevant elaborar un Pla de comunicació ambiciós i adaptat al territori, identificant les portes d'entrada dels projectes i organitzacions de l'ESS.

Aprovar la creació del Fons i iniciar la implementació

Un cop dissenyat el Fons, cal aprovar la signatura del conveni i l'assignació de la subvenció directa mitjançant el circuit habitual de l'Ajuntament. A partir d'aquest moment ja es pot iniciar la implementació del Fons, començant per la difusió del mateix mitjançant activitats i materials dirigits als públics objectius establerts.

Durant tot el procés, l'ús del present document, el consell i assessorament d'altres Ajuntaments que tenen experiències similars i el suport per part de les xarxes i espais de referència de l'ESS (per exemple, de l'Ateneu Cooperatiu de referència per al municipi) i del finançament ètic i cooperatiu poden ser de gran utilitat

- Objectiu del document
- Elements clau per crear un Fons de crèdit de l'ESS:
 - Què és un Fons de crèdit municipal?
 - Per què és necessari i quins beneficis pot aportar?
 - Quin marc jurídic l'empara?
 - Quines experiències existeixen a Catalunya?
 - Quines passes seguir per crear-lo?
- El suport de la XMESS en la creació d'un Fons de crèdit

El suport de la XMESS en la creació d'un Fons de crèdit. Assessorament, grup de treball i molt més

1 Assessoraments i mentories

- L'intercanvi de coneixements i metodologies entre els municipis membres, així com l'oferta d'eines per a l'enfortiment dels Ajuntaments és un dels objectius de la XMESS.
- En aquest sentit, tal i com es reflecteix al Pla de Treball 2020 de la XMESS, s'amplia la bossa d'hores d'assessoraments (sessions realitzades amb persones especialitzades en el desenvolupament de l'ESS) i mentories (sessions realitzades amb persones d'Ajuntaments amb expertesa i trajectòria en el desenvolupament de polítiques similars a la que vol impulsar l'Ajuntament sol·licitant), les quals es poden orientar al suport en la creació d'un Fons de crèdit municipal o d'altres models de Fons, com per exemple els que ofereixen préstecs participatius o els Fons d'inversió (entrant com a sòcies col·laboradores).

2 Grup de treball "Fons de crèdit"

- Partint de les reflexions i voluntats expressades pels municipis membres durant l'Assemblea de juliol de 2020 de la XMESS, el 17 de juliol es va constituir el Grup de treball "Fons de crèdit", el qual està obert a qualsevol municipi membre que ho sol·liciti i és sobirà per prendre decisions en aquest àmbit.
- A curt termini, l'objectiu d'aquest Grup de treball és el de facilitar que els Ajuntaments puguin crear un Fons de crèdit de l'ESS al seu municipi mitjançant actuacions com, per exemple, l'elaboració i difusió del present document.
- A mig i llarg termini, l'objectiu és estudiar la possibilitat de que la XMESS impulsi una iniciativa per donar suport tècnic i econòmic a aquells municipis de mida petita i mitjana que tenen la necessitat de crear un Fons però que no tenen la capacitat per fer-ho.
- Alhora, aquest grup reflexiona entorn a altres iniciatives que abordin les dificultats d'accés al finançament de les organitzacions de l'ESS, com poden ser els microcrèdits o els Fons d'inversió socials.

3 Altres propostes

A més de les iniciatives ja esmentades, la XMESS està oberta a rebre qualsevol proposta sobre aquesta temàtica, ja sigui l'elaboració d'algun material que us pugui ser d'utilitat, la realització d'una Jornada específica, la identificació d'alguna iniciativa interessant o el suport en la difusió de les polítiques similars implementades pel vostre municipi, entre d'altres.

Si voleu sol·licitar un assessorament o mentoria, demanar informació sobre com formar part del Grup de treball o fer qualsevol proposta sobre aquesta temàtica, podeu escriure un correu a presidencial@xmess.cat posant en còpia a blaicollado@tandemsocial.coop

Grup de treball “Fons de crèdit”

Elements clau per crear un Fons de crèdit de l'ESS
al municipi